

Skriftlige evalueringer af Rigsrevisionens beretninger fra 2021 af Michael Gøtze

Januar 2022

Evaluator Michael
Gøtze

10/2020 Tilsynet med Post Danmarks regnskabspraksis	2
14/2020 Retspsykiatriske patienters forløb	7
15/2020 Forvaltning af tilskud til landbrugere.....	13
7/2021 Myndighedernes forvaltning af Nordsøen.....	18
Tværgående pointer fra de skriftlige evalueringer af beretningerne fra 2021	23

Skriftlig evaluering af beretning 10/2020

Tilsynet med Post Danmarks regnskabspraksis

Beretningen vedrører spørgsmålet, om Post Danmarks regnskabspraksis har været tilfredsstillende og overholdt gældende regler, og om Transportministeriet har ført et tilfredsstillende tilsyn med Post Danmarks overholdelse af vilkår for befordringsforpligtelsen, fordeling af fællesomkostninger på befordringspligtige og konkurrenceudsatte produkter og tjenester mv.

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Beretningen udspringer af en statsrevisoranmodning. Beretningen indeholder dels i indledningen og dels i bilag 1 bidrag til fastlæggelse af beretningens emne og formål.

Det fremgår af beretningen, at undersøgelsen "blev igangsat på baggrund af en anmodning fra Statsrevisorerne i marts 2020, jf. bilag 1. Statsrevisorerne ønskede en undersøgelse af en række forhold ved Post Danmarks regnskabspraksis, herunder om regnskabspraksis vedrørende fordelingen af fællesomkostninger og krydssubsidiering er i overensstemmelse med gældende lovgivning. Anmodningen blev fremsat på et tidspunkt, hvor der i Folketinget var forhandlinger om at forlænge aftalen med Post Danmark som befordringspligtig virksomhed. Rigsrevisionen har 2 gange tidligere i henholdsvis 2001 og 2005 på baggrund af anmodninger fra Statsrevisorerne undersøgt forhold ved Post Danmarks regnskabspraksis."

Det fremgår videre, at formålet "med undersøgelsen er at vurdere, om Transportministeriet har ført et tilfredsstillende tilsyn med Post Danmarks regnskabspraksis i perioden 2011-2019. Med tilfredsstillende tilsyn forstår vi, at Transportministeriet har ført et tilsyn, der har betrygget ministeriet i, at Post Danmarks regnskabspraksis er i overensstemmelse med gældende regler. For at besvare undersøgelsens formål har vi undersøgt, om Trafikstyrelsen har udført sit tilsyn i overensstemmelse med lovgivningen, og om styrelsen gennem tilsynet har sikret sig yderligere viden, når styrelsen har fået kendskab til risici for, at Post Danmark ikke efterlever regnskabsreglerne."

Svar på evalueringsspørgsmål 1

Undersøgelsen er relevant, og den rammesættes på en god og klar måde i beretningens indledning. Undersøgelsen udføres på baggrund af fem undersøgelsesspørgsmål, som er stillet af statsrevisorerne jf. bilag 1.

Beretningen giver god vejledning i, hvad den handler om, og man skal som læser ikke langt ind i teksten for at vide, hvad beretningen har fokus på. Også den nærmere emneafgrænsning er klar. Der er en klar genstandsmæssig afgrænsning og en klar tidsmæssig afgrænsning mv. Selv om undersøgelsen vedrører regnskabstekniske forhold, er beretningen skrevet på en måde, hvor man ikke behøver at være sagkyndig for at forstå hovedindholdet.

Et interessant element i afgrænsningen består i, at undersøgelsen i vidt omfang anlægger et "sekundært" blik, således at undersøgelsen er rettet mod tilsynet med Post Danmarks regeloverholdelse, snarere end den primære regeloverholdelse. Man ser gennem en linse, hvor der er en vis afstand til det sete. Det fremhæves meget klart i beretningen, at Rigsrevisionen ikke har kunnet gennemføre en "direkte" undersøgelse (side 6). Denne afgrænsning vurderes at være central. I en forskningsmæssig sammenhæng ville det til sammenligning være vigtigt at få en sådan principiel afgrænsning beskrevet så præcist som muligt og at få overvejet både fordele og ulemper (blinde vinkler). Det er med et sådant undersøgelsesblik vanskeligt at komme med håndfaste konklusioner om den primære regeloverholdelse, selv om dette for så vidt må siges at være det mest interessante.

Den valgte afgrænsning af undersøgelsen til overholdelse af tilsynspligter er efter min opfattelse som sagt godt italesat og forklaret i beretningen.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

Det fremgår af beretningen, at formålet "med undersøgelsen er at vurdere, om Transportministeriet har ført et tilfredsstillende tilsyn med Post Danmarks regnskabspraksis i perioden 2011-2019. Med tilfredsstillende tilsyn forstår vi, at Transportministeriet har ført et tilsyn, der har betrygget ministeriet i, at Post Danmarks regnskabspraksis er i overensstemmelse med gældende regler."

Det fremgår videre, at Rigsrevision har "undersøgt, om Trafikstyrelsen i sit tilsyn har sikret sig yderligere viden, når styrelsen har fået kendskab til risici for, at Post Danmark ikke efterlever regnskabsreglerne. Vi har med udgangspunkt i spørgsmålene i Statsrevisorernes anmodning undersøgt, om Trafikstyrelsen har iværksat yderligere tilsynshandlinger for at sikre sig viden om, hvorvidt Post Danmarks fordeling af fællesomkostninger på henholdsvis befordringspligtige og ikke-befordringspligtige produkter følger lovgivningen. Derudover har vi undersøgt, om Trafikstyrelsen har iværksat yderligere tilsynshandlinger for at sikre sig viden om, hvorvidt Post Danmarks prissætning er i overensstemmelse med lovgivningen, herunder at der ikke sker kryds-subsidiering".

Svar på evalueringsspørgsmål 2

Beretningen gør sig umage med at forklare og konkretisere de anvendte revisionskriterier og den anvendte målestok. Da undersøgelsen i vidt omfang vedrører tilsynspligten, kunne det måske overvejes at udtrykke og specificere det abstrakte indhold af tilsynsforpligtelsen på dette myndighedsområde. En positiv og generel beskrivelse af tilsynspligtens hovedindhold er ikke medtaget i beretningen, men det er klart, at tilsynspligtens indhold for så vidt er implicit indbygget. Beretningen er især opbygget som en angivelse af, hvornår tilsynspligten ikke kan antages at være efterlevet af styrelsen (konkret negativ afgrænsning). Tilsynsforpligtelsen på et område som dette er formentlig vanskelig at sætte på en enkel formel og det er muligvis forklaringen på, at beretningen ikke opstiller en positiv norm (abstrakt positiv afgrænsning).

Den umiddelbart brede og skønsmåssigt prægede målestok "tilfredsstillende" er indkredset i beretningen, hvad der er en kvalitet. Det fremgår, at Rigsrevisionen med udtrykket "tilfredsstillende tilsyn" forstår, "at Transportministeriet har ført et tilsyn, der har betrygget ministeriet i, at Post Danmarks regnskabspraksis er i overensstemmelse med gældende regler" (bilag 2)

Overordnet set har beretningen fundet en god balance mellem en relativt mundret og «populær» forklaring af de anvendte kriterier og en revisionsfaglig og mere teknisk beskrivelse. Beretningen indeholder flere figurer og grafiske illustrationer, som er velegnede til at anskueliggøre de anvendte kriterier.

3. Er det tydeligt forklaret, hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Beretningen indeholder mange overvejelser om metode. Beretningen indeholder dels i indledningen og dels i bilag bidrag til redegørelse for den valgte metode.

Det fremgår heraf, at undersøgelsen "er gennemført på baggrund af materiale fra Transportministeriet og Trafikstyrelsen. På grund af begrænsningerne i Rigsrevisionens revisionsadgang til Post Danmark er undersøgelsen baseret på materiale, som Trafikstyrelsen indhenter som tilsynsmyndighed, og på de analyser, som Transportministeriet og Trafikstyrelsen har bestilt for at få yderligere indblik i særlige dele af Post Danmarks virksomhed. Vi har sammen med Transportministeriet afsøgt mulighederne for at få indseende i yderligere materiale, herunder særligt materiale til brug for én af de nævnte analyser. Processen er yderligere beskrevet i bilag 2. Vi har i undersøgelsen holdt møder med Transportministeriet og Trafikstyrelsen. Herudover har vi til baggrund for undersøgelsen holdt møder med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og repræsentanter fra transportbranchen."

Svar på evalueringsspørgsmål 3

Beretningen indeholder en grundig redegørelse for den valgte metode. Det fremgår klart, at undersøgelsen primært baserer sig på skriftlig dokumentation, og det fremgår også klart, hvad denne nærmere består i. Det giver beretningen en faglig troværdighed, at den indeholder en afrapportering og beskrivelse af, hvordan den er grebet an, og navnlig hvilket materiale, som har været det bærende for analyserne og konklusioner. Det bemærkes, at metode i vidt omfang forstås som et spørgsmål om undersøgelsens kildemateriale.

Det er et pædagogisk godt valg at opbygge beretningen omkring et præsenterende afsnit om metode i indledningen og en detaljeret uddybning i et bilag (bilag 2).

Beretningen fokuserer på den positivt valgte metode, ikke på mulige alternative metoder. Beretningens valg af metode (tilsynsperspektivet) er dikteret af forhold, herunder lovgivningsmæssige forhold, som Rigsrevisionen ikke kan ændre.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsresultater, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Beretningens hovedkonklusioner er i kort form følgende:

Transportministeriet har udført tilsyn på de områder, som ministeriet skal ifølge lovgivningen, men har ikke haft et tilstrækkeligt grundlag for tilsynet og mangler på nogle områder præcise angivelser af, hvordan tilsynet skal føres.

Transportministeriet har indhentet supplerende viden i situationer, hvor der er opstået tvivl om, hvorvidt Post Danmarks fordeling af fællesomkostninger og prissætning er i overensstemmelse med lovgivningen. Det er dog Rigsrevisionens vurdering, at ministeriet i et par tilfælde kunne have indhentet mere viden om Post Danmarks regnskabspraksis.

Svar på evalueringsspørgsmål 4

Beretningen gør sig umage med at formidle sine konklusioner, herunder kritiske konklusioner, i en klar form. Strukturen i beretningen er således, at undersøgelsens hovedkonklusioner er placeret relativt tidligt (side 3), og at læserne således ikke skal vente med konklusion til allersidst i teksten.

Den kritik, som beretningen formidler, virker afbalanceret og velfunderet. Beretningen udtrykker kritik i den milde ende, og der er også medtaget redegørelse for felter, hvor tilsynet vurderes at have fungeret godt. Beretningen er således ikke udelukkende bygget op som en «mangelliste».

Beretningen er standardmæssigt forsynet med en karakterskala over kritikgrader og dermed med en pædagogisk oversættelse af, hvordan de anvendte udtryk skal forstås og placeres på en glidende skala over kritik. Dette bidrager på en god måde til at gøre beretningen – og dens fagterminologi – tilgængelig for en bredere kreds.

Beretningens konklusioner kan som følge af den valgte afgrænsning forstås sådan, at der muligvis kan godt være en forsvarlig primær efterlevelse af regnskabsreglerne. Der peges i beretningen på udfordringer i forhold til tilsynspligten, men dette er som sagt noget andet end udfordringer i den primære efterlevelse.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Beretningen fremstår relevant, velgennemført og solid.

Beretningens emne fremstår klart valgt, og beretningens redegørelse for kriterier, metode og konklusioner er helt overvejende klar og tydelig.

Beretningen indeholder en forbilledlig faktisk indføring i det valgte emneområde for læsere, der ikke er eksperter. Beretningen indeholder imponerende velformidlet baggrundsviden om Post Danmark. Beretningen udgør – ligesom andre beretninger – et referenceværk i denne henseende.

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	
Tilfredsstillende	X
Mindre tilfredsstillende	

**Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring*

Skriftlig evaluering af beretning 14/2020

Retspsykiatriske patienters forløb

Denne beretning handler om retspsykiatriske patienters forløb.

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Rigsrevisionen har taget initiativ til undersøgelsen. Beretningen indeholder dels i indledningen og dels i bilag 1 gode bidrag til fastlæggelse af beretningens emne og formål.

Der fremgår af beretningen, at undersøgelsen er "en tværgående forløbsundersøgelse baseret på 2 stikprøver af henholdsvis 117 og 75 retspsykiatriske patientforløb. Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om Justitsministeriet og regionerne sikrer, at retspsykiatriske patienter får et sammenhængende forløb, hvor myndighederne overholder kravene. Vi besvarer følgende spørgsmål i beretningen:

- Overholder myndighederne kravene til opstarten af retspsykiatriske patienters forløb?
- Overholder myndighederne kravene til retspsykiatriske patienters behandlingsforløb?
- Overholder myndighederne kravene til afslutningen af retspsykiatriske patienters forløb?"

Det fremgår videre, at undersøgelsen "er afgrænset til forløb, hvor patienten behandles i perioden 1. januar 2016 - 31. december 2019. Rigsrevisionen har tidligere afgivet en beretning om Kriminalforsorgens indsats over for dømte i og uden for fængslerne (nr. 13/2018). I undersøgelsen indgik de retspsykiatriske patienter ikke, men beretningen har givet anledning til initiativer hos Kriminalforsorgen, som kan have betydning for tilsynet med de retspsykiatriske patienter. Det vil fremgå i vores undersøgelse, når et forhold er omfattet af det forbedringsprojekt, som Kriminalforsorgen har iværksat efter den tidligere beretning.

Undersøgelsen er desuden afgrænset fra at omfatte en lille gruppe af de allerfarligste patienter, der dømmes til anbringelse på Sikringsafdelingen i Slagelse. Det skyldes, at denne gruppe afviger markant fra den resterende gruppe af retspsykiatriske patienter i deres behandling og forløb generelt. Desuden afgrænser vi os fra de efter straffelovens § 16, stk. 2 mentalt retarderede, der typisk får en foranstaltning i kommunalt regi. Endelig har vi ikke revideret kommunernes indsats i de tilfælde, hvor de indgår i forløbet."

Mere overordnet betones det af beretningen, at det både er ”i den enkelte patients og i samfundets interesse, at myndighederne sikrer, at patienten får et sammenhængende forløb. Retspsykiatriske patienter er frifundet for straf, og af hensyn til deres retssikkerhed er det væsentligt, at deres behandlingsforløb ikke er længere end nødvendigt. Foruden en unødigt lang behandlingstid for den dømte, så udfordres både kapaciteten og budgettet i psykiatrien ved, at patientens forløb er længere end nødvendigt. Desuden medfører unødigt lange forløb, at andre patienter risikerer at vente længere på, at de kan få behandling.”

Svar på evalueringsspørgsmål 1

Emnevalget forekommer klart relevant, og det rammesættes på en god og klar måde i beretningens indledning. Undersøgelsen bygger til en vis grad på andre undersøgelser. Undersøgelsen giver god vejledning i, hvad den handler om, og man skal som læser ikke langt ind i teksten for at vide, hvad beretningen har fokus på.

Også den nærmere emneafgrænsning er klar. Der er en klar genstandsmæssig afgrænsning og en klar tidsmæssig afgrænsning mv.

Selv om undersøgelsen vedrører retspsykiatriske, strafferetlige og juridiske forhold, er beretningen skrevet på en måde, hvor man ikke behøver at være sagkyndig for at forstå hovedindholdet.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

Beretningen er opbygget efter en kronologisk model, som er logisk og klar. Undersøgelsen har således tre dele og vedrører henholdsvis opstartsforløb (kapitel 2), behandlingsforløb (kapitel 3) og afslutningsforløb (kapitel 4).

Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionen undersøger, ”om Justitsministeriet og regionerne sikrer, at retspsykiatriske patienter får et sammenhængende forløb, hvor myndighederne overholder kravene. Revisionskriterierne tager afsæt i straffelovens bestemmelser samt i bekendtgørelser og vejledninger til de myndigheder, der har kontakten med de retspsykiatriske patienter. Vores undersøgelse er opdelt i 3 delmål, der belyser foranstaltningens opstart, patientens behandlings- og tilsynsforløb og foranstaltningens afslutning.

Ansvar for de retspsykiatriske patienters forløb er delt mellem Justitsministeriet, Sundhedsministeriet og regionerne. Justitsministeriet fastsætter rammerne for foranstaltningerne efter straffeloven. Før en foranstaltningsdom idømmes, udarbejder enten psykiatrien eller Retspsykiatrisk Klinik en mentalerklæring. Når en patient er idømt en foranstaltning med tilsyn ved Kriminalforsorgen, har Kriminalforsorgen ansvaret for at føre tilsyn med patienten. Sideløbende er det psykiatrien, der forestår den psykiatriske behandling af patienten, indtil foranstaltningen kan ophæves. Statsadvokaten har ansvaret for at kontrollere, om den idømte foranstaltning fortsat er nødvendig.”

Svar på evalueringsspørgsmål 2

Beretningen gør sig umage med at forklare og konkretisere de anvendte revisionskriterier og den anvendte målestok. I beretningens margen (side 8) er et udvalg af de mest centrale retsfor skrifter – såvel lovgivning som administrative forskrifter - oplistet. Beretningen betoner, at der er tale om ”krav”, og det må forstås sådan, at der ikke lægges op til skøn og brede vurderinger.

Beretningens revisionskriterier hviler i vidt omfang på juridiske krav, og disse følger af skrevne retskilder. Selv om det ville gøre beretningen vanskeligere tilgængelig, kunne det måske overvejes at præcisere de juridiske krav en anelse mere, herunder at give endnu mere anvisning på, fra hvilken retskilde/hvilke retskilder de stammer. En konkretisering sker trinvist i beretningen, herunder i de sidste dele af kapitel 1, som er meget velformidlet.

Overordnet set har beretningen fundet en god balance mellem en relativt mundret og «populær» forklaring af de anvendte kriterier og en mere juridisk-teknisk beskrivelse. Beretningen indeholder flere figurer og grafiske illustrationer, som er velegnede til at anskueliggøre de anvendte kriterier.

3. Er det tydeligt forklaret, hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Beretningen indeholder mange overvejelser om metode. Beretningen indeholder dels i indledningen og dels i bilag bidrag til redegørelse for den valgte metode.

Undersøgelsen er udført som en stikprøvekontrol. Det fremgår, at undersøgelsen primært er ”baseret på en gennemgang af simpelt tilfældigt udvalgte forløb for retspsykiatriske patienter. Figur 2 viser de centrale dokumenter, som vi har gennemgået. Dokumenterne indeholder bl.a. informationer om den retspsykiatriske patients tilstand og behandlingsbehov samt vurderinger af, om patienten fortsat har behov for behandlingen.”

Det fremgår videre, at der er udtaget 2 stikprøver. "Stikprøve 1 indeholder behandlingsforløb for retspsykiatriske patienter, der er opstartet i 2016, og følger deres behandlingsforløb til og med 2019. 2016 er valgt, for at vi kan følge patienternes behandlingsforløb i en årrække efter opstarten. Stikprøve 1 bruges i kapitel 2 og 3 og i én analyse i kapitel 4. Stikprøve 2 omhandler afslutningen af foranstaltningen for patienter i 2019 og bruges i kapitel 4. Stikprøve 1 er udvalgt på baggrund af data fra Sundhedsdatastyrelsen. Stikprøve 2 er udvalgt på baggrund af data fra statsadvokaten. Begge stikprøver er udtrukket ved en stratificering på regioner, mens stikprøve 1 også er stratificeret på foranstaltningstyper."

Svar på evalueringsspørgsmål 3

Beretningen indeholder en grundig og nuanceret redegørelse for den valgte metode. Stikprøvekontrol er godt forklaret som metodisk værktøj. Der er meget klart redegjort for mange patienter, der er involveret i undersøgelsen.

Der fremgår klart, at undersøgelsen primært baserer sig på skriftlig dokumentation, og det fremgår også klart, hvad denne nærmere består i. Det giver beretningen en faglig troværdighed, at den indeholder en så detaljeret afrapportering og beskrivelse af, hvordan den er grebet an, og navnlig hvilket datamateriale, som har været det bærende for analyserne og konklusioner.

Det er et pædagogisk godt valg at opbygge beretningen omkring et præsentierende afsnit om metode i indledningen og en detaljeret og mere teknisk uddybning i et bilag (bilag 1). Dele af beretningen kan muligvis fremstå som lidt "tung" at læse som følge af de udførlige redegørelser for bl.a. datamateriale. Omvendt giver beretningen faglig autoritet, at grundighed er vægtes så højt.

Beretningen fokuserer på den positivt valgte metode, ikke på mulige alternative metoder.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsresultater, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Beretningens hovedkonklusioner er i kort form følgende:

Justitsministeriet og regionerne har ikke i tilstrækkelig grad sikret, at retspsykiatriske patienter får et sammenhængende forløb, hvor myndighederne overholder kravene. Konsekvensen er, at der er risiko for, at retspsykiatriske patienter ikke modtager den nødvendige kriminalpræventive hjælp, og i nogle tilfælde kan patientens retssikkerhed krænkes, mens psykiatriens kapacitet sættes under øget pres.

Myndighederne har for mange af patienterne ikke overholdt alle krav til opstarten af det retspsykiatriske forløb.

Myndighederne har for størstedelen af patienterne ikke overholdt alle krav til det retspsykiatriske behandlingsforløb

Myndighederne har for mange af patienterne ikke overholdt alle krav til afslutningen af det retspsykiatriske forløb

Svar på evalueringsspørgsmål 4

Beretningen gør sig umage med at formidle sine konklusioner, herunder kritiske konklusioner, i en klar form. Strukturen i beretningen er således, at undersøgelsens hovedkonklusioner er placeret relativt tidligt (side 3-4), og at læserne således ikke skal vente med konklusion til allersidst i teksten.

Den kritik, som beretningen formidler, virker afbalanceret og velunderbygget. De tal og den statistik, som fremdrages, fremstår overbevisende. Grundlaget for kritikken fremstår efter min opfattelse som meget "ren" i og med, at konklusioner i vidt omfang drages på kvantitativt grundlag.

I beretningen er det blik for at undgå, at beretningen udelukkende er bygget op som en «mangelliste». Kritikken er rettet mod myndigheder ("Justitsministeriet", "Kriminalforsorgen"), ikke mod enkeltpersoner i disse myndigheder.

Beretningen er standardmæssigt forsynet med en karakterskala over kritikgrader og dermed med en pædagogisk oversættelse af, hvordan de anvendte udtryk skal forstås og placeres på en glidende skala over kritik. Dette bidrager på en god måde til at gøre beretningen – og dens fagterminologi – tilgængelig for en bredere kreds.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Beretningen fremstår relevant, velgennemført og solid.

Beretningen indeholder i indledningen en god overordnet beskrivelse af, hvorfor undersøgelsen er vigtig både i et individ- og samfundsperspektiv. Beretningens narrative er veludfoldet. Den lidt "tal-tunge" undersøgelse er indledningsvis således løftet op til et mere principielt niveau, hvad der er en kvalitet. Dette kunne muligvis styrkes yderligere.

Undersøgelsen opfanger mange interessante spørgsmål, som ikke ville indgå i en snæver juridisk analyse af forholdene.

Beretningen går ikke nærmere ind i overvejelser om årsagen/årsager til de identificerede udfordringer, herunder f.eks. manglende faglige og/eller økonomiske ressourcer hos de berørte myndigheder.

Beretningen indeholder en forbilledlig faktisk indføring i det valgte emneområde for læsere, der ikke er eksperter. Beretningen indeholder imponerende velformidlet baggrundsviden om og anskueliggørelse af behandlingen af retspsykiatriske patienter. Beretningen udgør – ligesom andre beretninger – et referenceværk i denne henseende

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	
Tilfredsstillende	X
Mindre tilfredsstillende	

**Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring*

Skriftlig evaluering af beretning 15/2020

Forvaltning af tilskud til landbrugere

Denne beretning handler om Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris forvaltning af tilskud til landbrugere.

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Rigsrevisionen tog initiativ til undersøgelsen i april 2020, fordi den løbende revision indikerede problemer i Landbrugsstyrelsens tilskudsforvaltning. Beretningen indeholder dels i indledningen og dels i bilag 1 bidrag til fastlæggelse af beretningens emne og formål.

Det fremgår af beretningen, at formålet med undersøgelsen ”er at vurdere, om Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har sikret en korrekt forvaltning af tilskud til landbrugere i perioden 2014-2019. Det er en forudsætning for en korrekt forvaltning af tilskud til landbrugere, at Landbrugsstyrelsen udfører kontrol af tilskudsmodtageres bagvedliggende ejerforhold. Det skyldes, at kontrollen af bagvedliggende ejerforhold er en forudsætning for at kunne udbetale korrekt tilskud og forhindre uregelmæssigheder og omgåelser af en række støttelofter, kontroller og sanktioner, som er fastsat i EU-regler og nationale regler. Ud over Landbrugsstyrelsens kontrol af bagvedliggende ejerforhold er der en række øvrige krav, som ansøgeren skal overholde for at kunne modtage og beholde sit tilskud. Vi besvarer derfor følgende spørgsmål i beretningen:

- Har Landbrugsstyrelsen sikret en tilstrækkelig kontrol af landbrugeres bagvedliggende ejerforhold?
- Har Landbrugsstyrelsen sikret, at en række øvrige væsentlige krav for at kunne modtage og beholde tilskud er overholdt?”

Undersøgelsen er afgrænset til perioden 2014-2019.

Det fremgår videre, at Kammeradvokaten i en rapport om Landbrugsstyrelsens sagsbehandling af tilskudssager i 2019 og 2020 konkluderede, ”at der er grundlag for at strømline og effektivisere forvaltningen og administrationen, herunder at håndhæve retsgrundlaget mere konsekvent i forhold til at identificere svig. Kammeradvokaten konkluderede desuden, at Landbrugsstyrelsen med fordel kan opbygge en kultur, hvor overvejelse om anvendelse af politianmeldelse indgår i sagsbehandlingen.

Landbrugsstyrelsen og Kammeradvokaten identificerede i forbindelse med en gennemgang af tilskudssager en række områder, hvor der er risiko for svig,

herunder projekter, der er påbegyndt forud for ansøgningen, uklar faktura- og betalingsdokumentation og tilbud, der ikke lever op til tilbudsloven.”

Svar på evalueringsspørgsmål 1

Emnevalget forekommer klart relevant, og det rammesættes på en god og klar måde i beretningen indledning. Undersøgelsen bygger til en vis grad på andre undersøgelser.

Undersøgelsen giver god vejledning i, hvad den handler om, og man skal som læser ikke langt ind i teksten for at vide, hvad beretningen har fokus på.

Også den nærmere emneafgrænsning er klar. Der er en klar genstandsmæssig afgrænsning og en klar tidsmæssig afgrænsning mv. Selv om undersøgelsen i sin natur er "horisontal", må den betegnes som relativt bred.

Set ud fra de beløbsmæssige rammer for tilskudsforvaltningen er det indiskutabelt relevant med en sådan undersøgelse.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

Det fremgår af beretningen, at undersøgelsens "revisionskriterier tager afsæt i EU-forordningernes krav, dansk lovgivning og bekendtgørelser. Herudover udarbejder Landbrugsstyrelsen instrukser til sagsbehandlere og vejledninger til ansøgere om de relevante tilskudsordninger. Forordningerne har direkte retsvirkning i Danmark. Dette betyder, at Landbrugsstyrelsen er forpligtet til at administrere tilskud i overensstemmelse med de krav, der fastsættes i forordningerne.”

Det fremgår videre, at Rigsrevisionen for at undersøge formål, delmål og revisionskriterier har "sammenholdt regler i bekendtgørelser, instrukser og vejledninger for den direkte støtte og miljøteknologiordningerne med de relevante EU-forordninger. Det har vi gjort for at vurdere, om Landbrugsstyrelsens administration af tilskud er korrekt.”

Svar på evalueringsspørgsmål 2

Beretningen gør sig umage med at forklare og konkretisere de anvendte revisionskriterier og den anvendte målestok. I beretningen finder man en oversigt over regelhierarkiet (side 10) som er god og illustrativ. Set med fagjuridiske briller ville en endnu mere præcis redegørelse og diskussion af de forskellige retskilder formentlig være nærliggende. Undersøgelsen samtænker EU-retslige retskilder og "rent" nationale retskilder, hvad der er en kvalitet.

Beretningens revisionskriterier hviler i ret høj grad på juridiske krav. Selv om det ville gøre beretningen vanskeligere tilgængelig, kunne det måske overvejes at forklare de juridiske krav en anelse mere, herunder at give endnu mere anvisning på, fra hvilken retskilde/hvilke retskilder de stammer. Juraen er i beretningen enkelte steder gjort til en samlet pakke, og det er derfor valgt, at der sker en konkretisering og anskueliggørelse af reglerne løbende i undersøgelsen.

Overordnet set har beretningen fundet en god balance mellem en relativt mundret og «populær» forklaring af de anvendte kriterier og en ren juridisk beskrivelse. Beretningen indeholder flere figurer og grafiske illustrationer, som er velegnede til at anskueliggøre de anvendte kriterier.

3. Er det tydeligt forklaret, hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Beretningen indeholder mange overvejelser om metode. Beretningen indeholder dels i indledningen og dels i bilag bidrag til redegørelse for den valgte metode.

Det fremgår, at undersøgelsen er baseret på data-, dokument- og sagsgennemgang. For at understøtte revisionen har Rigsrevisionen holdt arbejds møder med Landbrugsstyrelsen.

Det fremgår videre, at Rigsrevision med henblik på at besvare spørgsmål 1 har "undersøgt udbetalinger af direkte støtte i forhold til tilskudsmodtageres bagvedliggende ejerforhold og modtagernes opnåelse af uretmæssige fordele som konsekvens af at operere gennem flere CVR-numre. For at belyse konsekvenserne af Landbrugsstyrelsens kontrol af landbrugerens ejerforhold i forbindelse med den direkte støtte har vi anvendt Landbrugsstyrelsens data om alle landbrugere, der har modtaget direkte støtte i 2019. Der er tale om 32.486 CVR-numre. På den baggrund har vi med data fra Landbrugsstyrelsen og Erhvervsstyrelsen gennemført en analyse af omfanget af landbrugere, der har ansøgt om tilskud fra flere selskaber med sammenfaldende ejerskab eller addressesammenfald. Dette forhold gør sig gældende for 917 landbrugere med ejerskab af i alt 2.061 CVR-numre, som har modtaget direkte støtte i 2019. Dette har vi analyseret for at belyse, hvor stor en del af Landbrugsstyrelsens udbetaling af direkte støtte der er berørt af den manglende kontrol af landbrugerens ejerforhold."

Svar på evalueringsspørgsmål 3

Beretningen indeholder en særdeles grundig redegørelse for den valgte metode. Der fremgår klart, at undersøgelsen primært baserer sig på skriftlig dokumentation, og det fremgår også klart, hvad denne nærmere består i. Det giver beretningen en faglig troværdighed, at den indeholder en så detaljeret af-rapportering og beskrivelse af, hvordan den er grebet an.

Grundigheden i beskrivelsen af metode er formentlig særligt vigtig i undersøgelser, som munder ud i en kritik i skarpe vendinger. Kritikken i denne beretning har for mig at se et solidt metodisk grundlag. Det fremgår i øvrigt, at denne undersøgelse har været undergivet særlig kvalitetssikring.

Det er et pædagogisk godt valg at opbygge beretningen omkring et præsen-terende afsnit om metode i indledningen og en detaljeret og mere teknisk ud-dybning i et bilag (bilag 1).

Beretningen fokuserer på den positivt valgte metode, ikke på mulige alterna-tive metoder.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsresultater, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Beretningens hovedkonklusioner er i kort form følgende:

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har ikke sikret en korrekt for-valtning af tilskud til landbrugere. Det finder Rigsrevisionen kritisabelt. Konse- kvensen er, at der er risiko for uregelmæssigheder, omgåelser og efterføl- gende underkendelser fra Europa-Kommissionen.

Landbrugsstyrelsen har ikke i tilstrækkeligt omfang sikret, at en række øvrige væsentlige krav for at kunne modtage og beholde tilskud er overholdt

Svar på evalueringsspørgsmål 4

Beretningen gør sig umage med at formidle sine konklusioner, herunder kriti- ske konklusioner, i en klar form. Strukturen i beretningen er således, at un- dersøgelsens hovedkonklusioner er placeret relativt tidligt (side 2), og at læ- serne således ikke skal vente med konklusion til allersidst i teksten.

Den kritik, som beretningen formidler, virker afbalanceret og velunderbygget. Der er tale om kritik, som er formuleret i relativt skarpe vendinger. Grundlaget for kritikken fremstår meget solidt, og man sidder med indtryk af, at beretnin- gen har været genstand for et ekstra lag af grundighed.

Kritikken er rettet mod myndigheder ("Landsbrugsstyrelsen"), ikke mod enkeltpersoner i myndigheder.

Beretningen er standardmæssigt forsynet med en karakterskala over kritikgrader og dermed med en pædagogisk oversættelse af, hvordan de anvendte udtryk skal forslås og placeres på en glidende skala over kritik. Dette bidrager på en god måde til at gøre beretningen – og dens fagterminologi – tilgængelig for en bredere kreds.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Beretningen fremstår relevant, velgennemført og solid.

Beretningens emne fremstår klart valgt, og beretningens redegørelse for kriterier, metode og konklusioner er klar og tydelig.

De store beløb, som der er på spil på dette tilskudsområde, gør det uden videre relevant at foretage kontrol af regelefterlevelsen. Beretningen kobles i øvrige til andre undersøgelser foretaget af Rigsrevisionen, og beretningen lægger - i diplomatisk form - op til en mere systematisk kritisk selvevaluering af relevante myndigheder.

Beretningen indeholder en forbilledlig faktisk indføring i det valgte emneområde for læsere, der ikke er eksperter. Beretningen udgør – ligesom andre beretninger – et referenceværk i denne henseende.

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	
Tilfredsstillende	X
Mindre tilfredsstillende	

**Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring*

Skriftlig evaluering af beretning 7/2021

Myndighedernes forvaltning af Nordsøen

Denne beretning handler om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets og Skatteministeriets forvaltning af danske olie- og gasrettigheder i Nordsøen.

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Beretningen udspringer af statsrevisoranmodning. Beretningen indeholder dels i indledningen og dels i bilag 1 bidrag til fastlæggelse af beretningens emne og formål.

Det fremgår af beretningen, at statsrevisorerne "ønskede en undersøgelse af, om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet havde tildelt licenser til Nordsøen i henhold til gældende regler og beslutningsprocesser, om ministeriet havde ført et tilfredsstillende tilsyn med rettighedshaverne, og hvordan myndighederne havde forvaltet beskatningen af olieindtægterne fra Nordsøen. Statsrevisorerne lagde bl.a. til grund for anmodningen, at der ifølge lov om anvendelse af Danmarks undergrund (undergrundsloven) skal tilstræbes en hensigtsmæssig anvendelse og udnyttelse af undergrunden og dens naturforekomster."

Der fremgår videre, at formålet med undersøgelsen er "at vurdere, om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Skatteministeriet har forvaltet de danske olie- og gasrettigheder i Nordsøen tilfredsstillende. Vi besvarer følgende spørgsmål i beretningen:

- Har Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet behandlet sager om overdragelse af licensrettigheder tilfredsstillende?
- Har Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn med rettighedshavernes anvendelse af undergrunden i Nordsøen været tilfredsstillende?
- Har Skatteministeriet forvaltet beskatningen af de rettighedshavende selskaber i Nordsøen tilfredsstillende?"

I undersøgelsen indgår Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, herunder Energistyrelsen, og Skatteministeriet, herunder Skattestyrelsen. Undersøgelsen vedrører primært perioden 2016-2020.

Svar på evalueringsspørgsmål 1

Undersøgelsen er relevant, og det rammesættes på en god og klar måde i beretningen indledning.

Undersøgelsen har et bredt sigte (klimamæssigt og skattemæssigt) og har tråde ud til andre undersøgelser.

Beretningen giver god vejledning i, hvad undersøgelsen handler om, og man skal som læser ikke langt ind i teksten for at vide, hvad beretningen har fokus på. Også den nærmere emneafgrænsning er klar. Der er en klar genstandsmæssig afgrænsning og en klar og omtrentlig tidsmæssig afgrænsning mv.

Det bemærkes, at undersøgelsen – herunder statsrevisorernes anmodning – har et relativt juridisk fokus.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

Det fremgår blandt andet, at Rigsrevisionens undersøgelse har ”til formål at vurdere, om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Skatteministeriet har forvaltet de danske olie- og gasrettigheder i Nordsøen tilfredsstillende. Undersøgelsens revisionskriterier tager udgangspunkt i undergrundslovens bestemmelser, kulbrinteskattelovens bestemmelser, aftaleretlige bestemmelser og de forvaltningsretlige grundsætninger.”

Svar på evalueringsspørgsmål 2

Beretningen gør sig umage med at forklare og konkretisere de anvendte revisionskriterier og den anvendte målestok.

I forhold til undersøgelsen af tilsynspligt kan det – som tidligere anført i denne evaluering – overvejes at udtrykke/specificere indholdet af tilsynsforpligtelsen på dette myndighedsområde. En positiv og generel beskrivelse af tilsynspligtens hovedindhold er ikke fuldt udfoldet i beretningen. Det er dog klart, at tilsynspligtens indhold for så vidt er implicit indbygget. Beretningen fremstår som til dels skrevet som en angivelse af, hvornår tilsynspligten ikke kan antages at være efterlevet. Tilsynsforpligtelsen på et område som dette er formentlig vanskelig at sætte på en enkel formel og det er muligvis forklaringen på, at beretningen ikke opstiller en positiv norm.

Den umiddelbart brede målestok ”tilfredsstillende” fremstår som central i undersøgelsen.

Overordnet set har beretningen fundet en god balance mellem en relativt mundret og «populær» forklaring af de anvendte kriterier og en revisionsfaglig og mere teknisk beskrivelse. Beretningen indeholder flere figurer og grafiske illustrationer, som er velegnede til at anskueliggøre de anvendte kriterier.

3. Er det tydeligt forklaret, hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Beretningen indeholder mange overvejelser om metode. Beretningen indeholder dels i indledningen og dels i bilag bidrag til redegørelse for den valgte metode.

Det fremgår, at undersøgelsen er ”baseret på sagsmateriale fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets departement, Energistyrelsen og Skattestyrelsen.

Undersøgelsen af myndighedsafgørelser i forbindelse med overdragelsessager i kapitel 2 er baseret på Energistyrelsens retningslinjer og en dokumentgennemgang af 4 overdragelsessager. Heraf indgår de 2 sager, som Statsrevisorerne specifikt har spurgt ind til i deres anmodning, nemlig godkendelsen af Mærskes overdragelse af eneretsbevillingen, herunder kompensationsaftalen, til Total i 2018 og godkendelsen af Shells overdragelse af licensrettigheder i DUC til Noreco i 2019.

Undersøgelsen af tilsynet i kapitel 3 er baseret på Energistyrelsens retningslinjer og en dokumentgennemgang af tilsynet med 5 udvalgte felter i Nord-søen. Felterne er udvalgt efter et ønske om at inddrage dels felter, som er i efterforskningsfasen og ind-vindingsfasen, dels store og små felter. I bilag 2 fremgår en oversigt over de 5 felter, hvem rettighedshaverne er, hvem der er operatør, og hvilken fase feltet er i.

Undersøgelsen af forvaltningen af kulbrintebeskatningen i kapitel 4 er baseret på Skattestyrelsens interne retningslinjer og evalueringer. Derudover er undersøgelsen også baseret på Skattestyrelsens kontrol af selskabernes selv-angivelser for kulbrinte-beskatning i perioden 2016-2020. Endelig baserer undersøgelsen sig på 24 udvalgte afgørelsessager.

Rigsrevisionen foretager i undersøgelsen ikke fagfaglige vurderinger af ministeriernes sagsbehandling og Kammeradvokatens juridiske vurderinger.”

Svar på evalueringsspørgsmål 3

Beretningen indeholder en meget grundig redegørelse for den valgte metode. Der fremgår klart, at undersøgelsen primært baserer sig på skriftlig dokumentation, og det fremgår også klart, hvad denne nærmere består i. Det giver beretningen en faglig troværdighed, at den indeholder en så detaljeret afrapportering og beskrivelse af, hvordan den er grebet an.

Selv om metodebeskrivelse for så vidt altid er en kvalitet, er grundighed i denne del af beretningen formentlig særligt vigtig i undersøgelser, som munder ud i en kritik af den eller anden art.

Det er et pædagogisk godt valg at opbygge beretningen omkring et præsen-terende afsnit om metode i indledningen og en detaljeret og mere teknisk ud- dybning i et bilag (bilag 1).

Beretningen fokuserer på den positivt valgte metode, ikke på mulige alterna- tive metoder.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsresultater, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Beretningens hovedkonklusioner er i kort form følgende:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets forvaltning af de danske olie- og gasrettigheder i Nordsøen har ikke været helt tilfredsstillende, mens Skatte- ministeriets forvaltning har været tilfredsstillende. Konsekvensen er, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke har tilstrækkelig sikkerhed for, om ret- tighedshaverne efterlever vilkår knyttet til deres tilladelser og ud- øver deres aktiviteter i overensstemmelse med undergrundsloven.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har behandlet sager om overdra- gelse af licensrettigheder tilfredsstillende.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn med rettighedshavernes an- vendelse af undergrunden i Nordsøen har ikke været tilfredsstillende.

Skatteministeriet har forvaltet beskatningen af de rettighedshavende selska- ber i Nordsøen tilfredsstillende.

Svar på evalueringsspørgsmål 4

Beretningen gør sig umage med at formidle sine konklusioner, herunder kriti- ske konklusioner, i en klar form. Strukturen i beretningen er således, at undersøgelsens hovedkonklusioner er placeret relativt tidligt (side 3-4), og at læseren således ikke skal vente med konklusion til allersidst i teksten.

Den kritik, som beretningen formidler, virker afbalanceret og velunderbygget. Der er tale om både positiv og negativ kritik. Grundlaget for kritikken fremstår efter min opfattelse som solidt.

Kritikken er rettet mod myndigheder ("Ministeriet", "Styrelsen"), ikke mod enkeltpersoner i myndighederne.

Beretningen er standardmæssigt forsynet med en karakterskala over kritikgrader og dermed med en pædagogisk oversættelse af, hvordan de anvendte udtryk skal forslås og placeres på en glidende skala over kritik. Dette bidrager på en god måde til at gøre beretningen – og dens fagterminologi – tilgængelig for en bredere kreds.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Beretningen fremstår relevant, velgennemført og solid.

En mulig udfordring – set fra et juridisk perspektiv - ligger i præcisionsgraden i forhold til regelgrundlaget. Reglerne er for så vidt godt beskrevet i beretningen, men de relevante dele af reglerne og retsgrundsætningerne på dette område kunne være refereret i beretningen med endnu mere præcision. I og med at denne undersøgelse udført med et relativt stærkt juridisk fokus, kunne det måske overvejes at trække på ekstern konsulentbistand.

De forvaltningsretlige dele af retsgrundlaget er efter min vurdering som sagkyndig på dette retsområde komplekse, og regelgrundlaget vurderes således samlet set i den svære ende af juraen. Det kan derfor have sin berettigelse at anvende en lidt "rund" målestok, nemlig målestokken "tilfredsstillende".

Beretningen indeholder en forbilledlig faktisk indføring i det valgte emneområde for læsere, der ikke er eksperter. Beretningen indeholder imponerende velformidlet baggrundsviden om danske olie- og gasrettigheder i Nordsøen. Beretningen udgør – ligesom andre beretninger – et referenceværk i denne henseende

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	
Tilfredsstillende	X
Mindre tilfredsstillende	

**Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring*

Tværgående pointer fra de skriftlige evalueringer af beretningerne fra 2021

Beretningerne er af høj kvalitet. De udgør solidt og kompetent arbejde. Den formidlingsmæssige kvalitet er høj. Selv om mange beretninger vedrører svært stof, er beretningerne læsevenlige og "til at gå til". Der er kælet for layout med brug af bokse, grafik, tabeller mv., og man bliver som lærer altid kloge indholdsmæssigt på de valgte områder. Beskrivelsen af metode fremstår i alle beretninger som grundig og fokuseret, og denne del af beretningerne rammer i en standardiseret og praktisk orienteret form et godt niveau.

- (1) En mulig tværgående overvejelse kan knytte sig til beskrivelsen i visse beretninger af revisionskriterier og målestok, og det gælder efter min opfattelse som jurist primært, når kriterier og målestok er tæt knyttet til netop juridiske regelværk. Det er klart, at der skal findes en balance her, da beretninger ikke kan forventes at indeholde juridiske detailanalyser som f.eks. Kammeradvokatens undersøgelser eller som en juridisk dom i en enkeltsag. Opmærksomhedspunktet vedrører navnlig præcisionsgrad i beskrivelsen af de regelgrundlag, som er de centrale for de specifikke undersøgelser. Nogle steder kan man - som jurist - ønske sig lidt mere vejledning her. I beretninger, der munder ud i kritik, er det selvsagt ekstra vigtigt med klarhed over de relevante dele af ofte ret komplicerede retsgrundlag.
- (2) En overordnet overvejelse kan herudover knytte sig til Rigsrevisionen kritik-standarder. Alle beretninger, som er nævnt i det foregående, indeholder kritik (negativ kritik) i vekslende grader. Og modspørgsmålet kan måske stilles, hvad der skal til for at undgå kritik. Det skal understreges, at den kritik, der konkret fremsættes, efter min vurdering fremstår velunderbygget.
- (3) Endelig kan det være en overvejelse værd, om visse beretninger kan skrives og udformes således, at de efter omstændigheder gives en lidt mere generel vinkling og angiver pejlemærker/markører også ud over den konkrete sagskompleks. I forhold til valg af prøvelsesstil er der mange gode grunde til at holde fokus på det konkrete og undgå at indarbejde videregående overvejelser i beretningerne. I flere af de beretninger, som er nævnt ovenfor, har spørgsmålet om tilsynspligter være relevant, og det har utvivlsomt været et bevidst valg at fastholde en meget konkret vurdering i disse beretninger. Indholdet af tilsynspligt er for mange myndigheder vigtigt at have for øje, og det er vigtigt at have markører for, hvad tilsynspligten typisk indebærer.